
**Наталія МАНЖЕЛІЙ,
Лілія ЗІМАКОВА**
(Полтава, Україна)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ З БАТЬКАМИ

Процес підготовки фахівців у закладах вищої освіти є складним і багатовекторним, що вимагає відповідності сьогочасним вимогам соціокультурного, інформаційно-освітнього та професійного прогресу, а також завданням сучасної педагогічної освіти. Потреба в удосконаленні теоретичної та практичної підготовки майбутніх вихователів пов'язана з реформуванням дошкільної освіти, що підкреслює важливість розуміння дитини як найвищої цінності. Це спонукає здобувачів освіти оволодіти і в подальшій педагогічній діяльності використовувати інноваційні методи, сучасні засоби та технології навчання і виховання дошкільників.

Одним із ключових завдань вихователя закладу дошкільної освіти є здатність ефективно взаємодіяти з сім'ями своїх вихованців. Проте на початкових етапах професійної діяльності вихователі часто уникають тісних контактів із батьками, пояснюючи недостатнім умінням коректно сприймати та обговорювати інформацію про дитину, що може призводити до непорозумінь і конфліктів.

У період освітніх реформ зміни відбуваються дуже швидко, і батьки часто не володіють достатньою інформацією про них, покладаючись на свій власний досвід, який не завжди відповідає сучасним вимогам. Тому педагогу важливо зробити освітній процес максимально відкритим, інформативним і доступним для батьків, будуючи його на основі партнерської взаємодії. Відтак перед

зкладами вищої освіти стоїть завдання – підготувати майбутніх фахівців до ефективної співпраці з батьками [4, с. 283].

Сучасна сім'я розвивається в умовах складної суспільної ситуації. З одного боку, зростає інтересу суспільства до проблем сім'ї та розробка відповідних програм. З іншого боку, зростають труднощі, що стосуються сімейного життя, викликані такими факторами, як пандемія, національні кризи, воєнний стан та зниження рівня життя. Це часто призводить до відстороненості батьків від виховного процесу, тому сім'ям потрібна систематична та кваліфікована допомога від педагогів [3, с. 262].

Сім'я є головною основою для первинної соціалізації дитини і здійснює на неї більший вплив, ніж медіа чи заклади освіти. Однак вона не здатна повністю забезпечити виховання гармонійної, активної особистості, готової адаптуватися до сучасних соціальних умов і засвоїти інтелектуальні, культурні та духовні цінності. Ключову роль у вихованні відіграє тісна взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти

Це зумовлює необхідність перегляду змісту підготовки майбутніх вихователів дошкільної освіти для співпраці з батьками. Високий рівень реалізації виховного потенціалу сім'ї можливий лише за умови підготовки нової генерації педагогічних кадрів.

Значну увагу проблемам підготовки вихователів до роботи з різними типами сімей приділяли дослідники Т. Гуцин, Н. Давидова, О. Семенов та інші. Актуальні питання взаємодії між сім'єю та дошкільними навчальними закладами розглядали Ю. Грицай, Г. Борин, Т. Жаровцева, А. Залізник та інші.

Підготовка вихователів до співпраці із сучасними сім'ями є складовою частиною їхньої професійної підготовки, яка включає систему взаємопов'язаних компонентів. Метою цієї підготовки є забезпечення майбутніх педагогів знаннями про специфіку виховання в сучасних сім'ях, розуміння важливості сімейного виховання, володіння інноваційними методиками роботи з родинами для сприяння ефективній співпраці між вихователями та батьками [4, с. 282].

Освітній процес у закладах вищої освіти має сприяти формуванню у здобувачів усвідомлення ролі сім'ї в розвитку дитини та

забезпеченню успішної соціалізації дошкільників через співпрацю з батьками. Система підготовки студентів педагогічних закладів вищої освіти до взаємодії з сучасними сім'ями спрямована на надання майбутнім фахівцям дошкільної освіти структурованих знань про особливості та специфіку виховного процесу, сучасні технології постановки і досягнення виховних та корекційних цілей. Це включає роботу з різними типами сімей для поліпшення якості сімейного виховання та взаємодії з батьками дошкільників [2, с. 28].

Важливим у процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти є усвідомлення ними, що спільна діяльність вихователів і батьків – це партнерство, яке спрямоване на гуманізацію виховного процесу, формування єдиної стратегії співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї, підвищення педагогічної компетентності вихователів та педагогічної культури батьків [1, с. 12].

Вагомим елементом у системі залучення батьків до плідної співпраці є спільна робота над створенням інноваційного освітнього середовища в дошкільному закладі, надання своєчасних індивідуальних консультацій сім'ям щодо розвитку дитини, а також участь батьків у підготовці та проведенні виховних заходів, гурткової діяльності та свят. Крім того, необхідно інформувати батьків про досягнення їхніх дітей та організовувати спільну діяльність педагогів і сімей для сприяння розвитку й вихованню дітей.

Майбутні вихователі повинні зрозуміти, що традиційне читання лекцій для батьків не є ефективним методом взаємодії. Натомість важливо впроваджувати інтерактивні форми співпраці, використовуючи сучасні методики організації освітнього процесу з урахуванням безпеки та психологічних особливостей дітей і їхніх батьків. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти має орієнтуватися на розвиток навичок організації таких форм роботи з родинами, як круглі столи, майстер-класи, свята, проекти, фестивали, тренінги, семінари-практикуми, педагогічні аукціони [4, с. 283].

Сучасні форми співпраці з сім'єю спрямовані на залучення її до розуміння змісту діяльності дошкільного закладу. Дослідни-

ки відзначають, що батьки краще розуміють свою дитину, коли мають змогу спостерігати її повсякденну поведінку, особливо під час спілкування та дій у нових, непередбачуваних ситуаціях.

Значну роль у підготовці майбутніх вихователів до співпраці з сім'ями відіграє навчальна дисципліна «Педагогіка сімейного виховання». Вона сприяє розвитку професійного інтересу до питань виховання дитини в сім'ї, вивченню сучасних тенденцій сімейного виховання та набуттю практичних умінь організації освітньо-виховної діяльності на основі особистісно-орієнтованої моделі. У процесі вивчення цього курсу аналізуються провідні педагогічні підходи, орієнтовані на взаємодію з батьками, засвоюються знання про інноваційні методики дослідження сімей, інтерактивні методи роботи з родинами, формуючи в студентів етичні засади комунікації з батьками [3, с. 5].

Під час опанування цього освітнього компонента розглядаються зарубіжні та вітчизняні моделі сімейного виховання, методи підготовки батьків до виконання виховних функцій, що дає змогу студентам розвивати аналітичне мислення та свідоме розуміння цього процесу, сприяє їх готовності до роботи з сім'ями дошкільників, удосконаленню професійних якостей і практичних навичок.

Навчальний курс «Педагогіка сімейного виховання» спрямований на формування у майбутніх фахівців теоретичних знань про завдання, зміст, методи та форми роботи з дітьми в умовах сім'ї. Він також має на меті виховати відповідальне ставлення до процесу виховання дітей, розвинути вміння співпрацювати з батьками, надавати їм консультаційну підтримку для запобігання можливим помилкам у сімейному вихованні. Вивчення названого курсу сприяє творчому застосуванню отриманих знань у майбутній професійній діяльності з урахуванням сучасних досягнень педагогічної науки [3, с. 4].

Ефективному засвоєнню освітнього компонента «Педагогіка сімейного виховання» та підготовці студентів до взаємодії із сім'єю сприяє поєднання аудиторних занять із різними видами педагогічної практики, яка є невід'ємною частиною професійної підготовки і відіграє ключову роль у підвищенні успішності під-

готовки фахівців. Практична діяльність під час виробничої педагогічної практики є основним чинником розвитку професійної компетентності майбутніх вихователів у співпраці з батьками. Студенти мають можливість відвідувати батьківські збори та спостерігати за щоденною комунікацією вихователів з батьками.

Майбутні вихователі мають усвідомити, що освітній процес у дошкільному закладі повинен бути побудований на основі партнерства, співпраці, спільної творчості та взаємодії, яка передбачає взаємну підтримку й активну участь усіх учасників освітнього процесу. Партнерська взаємодія базується на принципах рівності, взаєморозуміння, підтримки та добровільності, спрямована на гуманізацію виховного процесу, розробку спільної стратегії співпраці між дошкільним закладом і сім'єю, створення ефективної програми спільних дій, а також на вдосконалення педагогічних навичок вихователів і етичної культури батьків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурська О., Самсоненко І. Педагогіка партнерства. Нові орієнтири в співпраці з батьківством. *Сучасна школа України*. 2020. № 4. С. 8–34.
2. Любчак Л. Родинна педагогіка. Вінниця : Нілан – ЛТД, 2012. 149 с.
3. Манжелій Н. Педагогіка сімейного виховання : навч.-метод. посіб. Полтава, 2021. 72 с.
4. Фесенко О., Шинкаренко В. Формування особистісного компонента професійної компетентності вчителя початкової школи в контексті нової української школи. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2020. №1 (68). С. 282–286.
5. Цуркан Т. Відкриті батьківські студії «Педагогічна культура батьків»: інформ.-метод. посіб. освітнього курсу для батьків. Чернівці, 2017. 172 с.